

Sedat Ergin

YAŞ SONRASI TSK (5) TSK'nın kurumsal istikrarı

14 Eylül 2019

Geçen dört yazıda son yıllardaki Yüksek Askeri Şûra (YAŞ) kararlarında sistemin işleyişi açısından dikkatimize takılan bir dizi yönelişi somut veriler üzerinden analiz etmeye çalıştık. Bugün son bir yazıyla genel bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Bir kez daha belirtelim. Özellikle Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nda 2016 sonrasındaki dönemde albaylıktan tuğgeneralliğe terfi aşamasında kurmay subayların sayıca ağırlığı kaybettiği, sınıf subaylarının çoğunluğu oluşturduğu matematik kesinlik içinde kanıtlanabilecek bir olgu. Geçen ağustos ayındaki son YAŞ'ta tuğgeneralliğe yükseltelen 23 albaydan yalnızca 2'sinin kurmay olması bu durumun vardiği en uç noktaya işaret ediyor.

*

Buna karşılık, bu diziyi hazırlarken yaptığım araştırmalar bu terfi listelerinde kullanılan tercihlere karşılık kurmaylık sisteminin gözden çıkartılması ya da ikinci plana itilmesi gibi radikal bir politika değişikliğinin

söz konusu olmadığını gösteriyor. Kurmaylık eğitimi, son tahlilde 1848 yılında padişah **Abdülmeçid**'in döneminde başlatılan ve Osmanlı'dan Cumhuriyet'e aktarılan bir süreklilik içinde bugünlere kadar ordudaki yükselme sistemin temelini oluşturmuş olan bir sistem.

TSK'nın kurumsal yapısında piramidin yukarısına doğru giden süreçte bütün kariyer planlaması kurmaylık eğitimi üzerine inşa edilmiş. 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun 'General ve Amiral Terfileri'ni düzenleyen 47'nci maddesinin birinci fıkrasının (F) bendi, "**Korgeneral ve koramiralliğe yükselebilmek için harp akademileri öğrenimini başarı ile bitirmiş bulunmak**" koşulunu da arıyor. Dolayısıyla, kuvvet komutanı ya da genelkurmay başkanı olmaya giden yol da buradan geçiyor.

Ancak kurmaylık sistemi bundan sonra da yine belirleyici olacaksa karşımıza bir soru çıkıyor. Madem sistem devam edecek, o zaman neden terfi tercihlerine yansımıyor?

*

Nedenlerden biri, daha önce de belirttiğimiz gibi, 15 Temmuz darbe girişiminin Türk ordusunda yol açtığı büyük altüst oluşun etkilerinin henüz atlatılmamış olmasıdır.

FETÖ, stratejik bir öncelikle kurmay kadrolarına sızmıştı. Bunun sonucu bu kadrolarda hem kapsamlı bir tasfiye oldu hem de ciddi bir tarama süreci başlatıldı. Bu arada bir yıl ara verilen kurmaylık eğitimi de öğrenci kabulde rütbe aralığı açısından eskiye kıyasla daha esnek bir model üzerinden yeniden başlatıldı. İlk mezunlar da toplam 206 subay olmak üzere bu yıl verildi.

Ayrıca, son iki yılda motorlu tugaylardan 18 kadar komando tugayına geçiş süreci, bu tugay komutanlıklarına yapılacak atamalarda bu alandaki sınıf subaylarından terfileri gerektirmiş de olabilir.

Yine de bu gibi anlaşılabilir faktörlerin varlığına karşılık, mevcut kurmay subay havuzu dikkate alındığında kullanılan terfi tercihlerinde kurmay subaylar bakımından bir dengenin kurulmuş olduğunu söylemek zordur. Bu listelerin daha dengeli bir şekilde oluşması kuşkusuz bu yöndeki tartışmaların ortaya çıkmasını da önlerdi.

*

Ayrıca, son dönemde YAŞ toplantılarından sonraki görevlendirmeleri incelerken en çok dikkatime takılan noktalardan biri ölçüler, standartlar konusundaki çeşitlilik oldu. TSK, mümkün olduğunca her şeyin kesin kurala bağlandığı bir sisteme sahip olmakla bilinir. Ancak, terfilerin yanı sıra atamalarda özellikle rütbe ile makam arasındaki ilişkilendirmede esas alınacak ölçüler açısından standart çizgi izlemeyen durumlar var. Meseleyi şöyle anlatabiliriz.

Bugünkü düzende A) Korgeneraller, hem rütbelerinin geleneksel olarak karşılığı olan kolordu komutanlığına ya da bir üstteki ordu komutanlığına da getirilebiliyor.

Yine bugünkü düzende bir alt rütbedeki B) Tümgeneraller, hem rütbelerinin geleneksel olarak karşılığı olan tümen komutanlıklarına, hem de bir üstü kolordu komutanlıklarına da atanabiliyor.

Mevcut düzende daha alt rütbedeki C) Tuğgeneraller, hem rütbelerinin karşılığı olan tugay

komutanlığını üstlenebilir ya da tümen komutanlığına getirilebilir ve hatta daha da üstteki bir görev olan bir kolordunun da başına gelebilirler.

Bir başka anlatımla, aynı kategorideki askeri birimler söz konusu olduğunda farklı bölgelerde farklı rütbelerdeki komutanlarla karşılaşmak mümkün.

Tabii ast-üst ilişkileri, kıdem faktörü gibi askerliğin muhakkak gözetilmesi gereken hassas kuralları da standardizasyondan uzaklaşan bu sistemin içine girince, komuta sisteminin işleyişinde sancılı durumlar belirebiliyor. Örneğin, aynı rütbede olan iki askerden kıdemsiz olanının bir üst birimde görev yaparken, kıdemli olanın bir alt birimde kalması gibi...

Sonuçta iç tutarlılığa sahip olması gereken bir sistemin işleyişi açısından pek olağan görünmeyen durumlarla, uygulamalarla karşılaşmak mümkün.

*

Bütün bu sorunların ortaya çıkmış olmasının temel nedeninin FETÖ'nün 15 Temmuz darbe girişimi ve bu kriminal örgütün TSK'da yol açtığı büyük tahribat olduğunu görmezlikten gelemeyiz. Evet, kalkışmanın neden olduğu sarsıntı hâlâ atlatılabilmiş değil.

Üstelik bu sıkıntılar, Türkiye'nin aynı zamanda başkanlık sistemine geçtiği ve bu geçişin asker-sivil ilişkilerinde eski Genelkurmay Başkanı'nın Milli Savunma Bakanlığı'nı üstlenmesi gibi yeni bir modeli beraberinde getirdiği bir döneme rastlıyor.

Ancak hangi gerekçeler getirilirse getirilsin, 15 Temmuz sonrasında altını çizdiğimiz çelişki ve kural esnekliklerini taşıyan uygulamalar, TSK'nın kurumsal istikrarı açısından uzun vadede sürdürülebilir gibi görünmüyor.

HER YERDE HÜRRİYET

DİĞER KANALLAR

[Facebook](#)

[Twitter](#)

[RSS](#)

[Kişisel Verilerin Korunması](#)

[Hürriyet Kurumsal](#)

[Bize Ulaşın](#)

Hürriyet
com.tr